

Dit jaar bestaat de Interactie-Academie een halve eeuw. Ze werd geboren in 1971, net voor de oliecrisis, te midden van koude oorlogsretoriek en de grote trek naar de buitenwijken. Er waren nog geen mobiele telefoons, geen e-mails om te beantwoorden en nauwelijks overvolle wegen. Paul Watzlawick en zijn collega's hadden vier jaar daarvoor het boek de *pragmatische aspecten van menselijke communicatie* geschreven, maar in de landen was het nog wachten op de Nederlandse vertaling. De communicatie-axioma's die daarin zijn uitgewerkt, werden later ook de pijlers van de praktijktheorie van de Interactie-Academie. Het eerste axioma van Watzlawick en co 'men kan niet niet communiceren' werd in haar schoot 'men kan niet niet beïnvloeden (en niet niet beïnvloed worden)'. De communicatie- en systeemtheorie is de theorie van de 'tussenruimte', van relaties en interacties, systemen en patronen. Maar met de vertaling van communicatie naar invloed werd de focus verlegd van interacties en systemen richting het individu dat deel uitmaakt van die systemen. Het individu dat beïnvloed wordt en invloed heeft door en in de permanente niet intentionele stroom van geraaktheden en effecten tussen mensen. De eerste steen van de invloedstheorie was daarmee gelegd.

Invloed is dus niet voor niets het thema van dit nummer. Alle bijdragen verhalen over een raken en geraakt worden; door een persoon, een theorie, een relatie, een ziekte. De vreugde die het geeft of de last die daarvan ondervonden wordt. Ze vertrekken ook van een visie die dit raken en geraakt worden, beïnvloeden en beïnvloed worden, thematiseert. Zo verruimen ze de blik. In plaats van ziekte, lastige mensen, bepaling en controle tonen de bijdragen in dit nummer de voortdurende wisselwerkingen tussen personen in verschillende contexten en ontvouwen daarmee de mogelijkheden die in deze visie schuilen, zoals het zien van kleine effecten bij impasses, minder handelingsverlegenheid, meer mildheid en creativiteit of een frisse kijk op het fenomeen.

Ellen Reijmers haalt oude notities boven die werden gemaakt tijdens het redigeren van een ongepubliceerd artikel van Annie Mattheeuws, een van de oprichters van de Interactie-Academie. Het onderwerp: macht als eenzijdige bepaling en wat deze ingang betekent in situaties van intrafamiliaal geweld.

De meest prangende vraag was en is of je wel systeemtheoretisch kan kijken en werken als er sprake is van geweld. Het rijke materiaal van Mattheeuws inspireerde Reijmers om het thema macht en invloed verder uit te diepen.

Hanne De Jaegher vertelt hoe ze beïnvloed werd door haar vader, systeemtherapeut in hart en nieren. In haar werk als filosofe omarmt ze een benadering in de cognitiewetenschappen, het enactivisme, waarin niet gefocust wordt op het brein als bron van kennen, maar op hoe kennen en betekenisverlening in interacties en op belichaamde wijze geconstitueerd worden. Haar vader werd vroegtijdig dement. Met behulp van een enactieve visie kon ze wat er tussen hen gebeurde begrijpen en plaatst ze dementie in belichaamde wisselwerkingen.

Ook **Thomas Fondelli** en **Zuzanne Rucińska** gebruiken een belichaamde en enactieve visie als ze reflecteren over het werken met metaforen in de therapeutische praktijk. Metaforen zijn volgens de auteurs bij uitstek geschikt om ervaringen op te roepen, te herbergen en te delen. Fondelli en Rucińska beschrijven de werking van metaforen en hoe metaforen mensen kunnen helpen om in actie te komen. De werkingsprincipes worden door hen aan de hand van een casus geïllustreerd.

In de *Column* vertelt **Philip Marres** hoe de verschillende wisselwerkingen doorheen een werkdag hem telkens een andere versie van zichzelf laten zien. Wie ben je dan aan het eind van de dag?

In de rubriek *Casuïstische mededeling* beschrijft **Willem Beckers** hoe hij geraakt wordt door de steeds extremer wordende uitspraken van zijn cliënt en hoe dit de samenwerking blokkeert. De irritatie en het ongemak van de therapeut nemen af op het moment dat hij zich realiseert dat de hevige woorden van zijn cliënt lijken op ‘schreeuwen in de woestijn’. Een inspirerende bijdrage voor al degenen die soms verstrikt raken in overweldigende lastverhalen van hun cliënten.

In haar *Casuïstische mededeling* gaat **Kris Decraemer** in op twee casussen waar ze de grenzen van haar invloed indringend ervoer. De eerste casus is een bemiddeling met een ouderpaar in een complexe scheidingssituatie, de

tweede casus betreft een traumabehandeling. Het concept ‘passende hoop’ helpt Decraemer om de effecten te blijven zien ondanks de geringe invloeds-marges.

In de rubriek *Boekbespreking* een kritische en toch milde recensie van Birgit Bongaerts van het boek *Weg uit de chaos in depressieland. Wisselingen in het stemmingsspectrum. Feiten, mythes en taboes* geschreven door A. Tanghe.

Veel leesplezier,
Ellen Reijmers

